

Metten en maximaliseren van schrijfvaardigheid bij eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs

1. Inleiding

In Nederlandstalige schrijfproducten van eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs staan opvallend veel taalfouten. Tegelijkertijd zijn er geen duidelijke gegevens beschikbaar over het niveau van hun schrijfvaardigheid. Dat leidde tot een foutenonderzoek met de volgende vraag: hoeveel en wat voor soort fouten maken eerstejaarsstudenten in het hoger onderwijs als zij een tekst in het Nederlands schrijven? Na de beschrijving van het foutenonderzoek noemen we enkele uitkomsten van een onderzoek naar methodes om de schrijfvaardigheid van eerstejaars hbo-studenten te verbeteren.

2. Foutenonderzoek

Gewoonlijk worden taaltoetsen gebruikt om gegevens te verzamelen over het niveau van schrijfvaardigheid, maar het is de vraag of de score op een dergelijke toets wel voorspelt hoe goed een student in de praktijk schrijft (Peters, Van Houtven & El Morabit 2010; Zwiers 2010). Het zou beter zijn om door de studenten geschreven teksten te gebruiken, maar in de praktijk leidt de beoordeling daarvan vaak tot een geringe of niet meer dan middelmatige overeenstemming tussen beoordelaars (Rijlaarsdam & Wesdorp 1984; Hyslop 1990; Gamaroff 1999; Meuffels 2002; Vanmaele 2002). Tijdens de presentatie wordt aangegeven hoe wij dat probleem getracht hebben op te lossen en wat de resultaten waren van het foutenonderzoek. Onze conclusie op grond van het foutenonderzoek is dat studenten in het hoger onderwijs zeer hoge aantallen fouten per A4 (500 woorden) maken.

3. Evaluatie taalmethodes

Zeventien papieren en negen digitale taalmethodes over elementaire taalfouten op het gebied van spelling en stijl zijn beoordeeld met het oog op hun geschiktheid als infor-

matiebasis, oefenboek en feedbackmiddel. Informatie over de leerwinst van de methodes was niet voorhanden. De papieren methodes waren geschikter als informatiebasis en scoorden, tegen de verwachting in, ook iets hoger als oefenboek. De digitale methodes deden het als feedbackmiddel belangrijk beter dan de papieren methodes. Toch bleken de papieren en digitale methodes die het hoogst scoorden, slechts een matige hoeveelheid oefenmateriaal te hebben, met oefeningen die amper oplopen in moeilijkheidsgraad.

De spelling van werkwoordsvormen werd vrijwel altijd behandeld, namelijk in alle onderzochte digitale methodes en in vijftien van de zeventien papieren methodes. Uit de resultaten van het foutenonderzoek kwam naar voren dat ‘verkeerd woord’ de meest voorkomende foutsoort was, maar alleen in twee papieren methodes werd hier iets over opgemerkt. Met de andere meest voorkomende fouten werd eveneens nauwelijks geoeft. De methodes bleken met name te oefenen met veronderstelde fouten en niet met fouten die vaak gemaakt worden als studenten schrijven. De onderzochte taalmethodes werden ook op dit punt niet als geschikt beoordeeld om de schrijfvaardigheid van studenten te verbeteren. Verder was opvallend dat informatie over het effect van de methodes ontbrak, evenals duidelijke doelstellingen. Onze conclusie is dat geen enkele van de onderzochte methodes aangetoond effectief is en dat ook geen enkele methode qua inhoud en opzet in die richting komt.

4. Eindconclusie

Op basis van beide onderzoeken is de eindconclusie dat Nederlandse studenten in het hoger onderwijs gemiddeld genomen bij het schrijven aantoonbaar veel fouten maken per A4, terwijl de onderzochte taalmethodes niet geschikt lijken te zijn om de gebrekkige schrijfvaardigheid te remediëren.

Referenties

- Gamaroff, R. (2000). “Rater reliability in language assessment: the bug of all bears”. In: *ScienceDirect*, vol. 28, nr. 1, p. 31-53.
- Hyslop, N. B. (1990). “Evaluating Student Writing: Methods and Measurement”. In: *ERIC Clearinghouse on Reading and Communication Digest*. Online raadpleegbaar op www.eric.ed.gov/ERICDocs/data/ericdocs2sql/content_storage_01/0000019b/80/1f/ea/b8.pdf.
- Meuffels, B. (2002). “De beoordeling van schrijfvaardigheid in de tweede fase”. In: L. Derriks (red.). *Retoriek en praktijk van het schoolvak Nederlands*. Gent: Academia Press, p. 129-136.

ZEVENENTWINTIGSTE CONFERENTIE ONDERWIJS NEDERLANDS

Peters, E., T. Van Houtven & Z. El Morabit (2010). 'Is meten echt meer weten? Taalvaardigheid van instromende studenten in het hoger onderwijs in kaart gebracht'. In: E. Peters & T. Van Houtven (red.). *Taalbeleid in het hoger onderwijs: de hype voorbij?* Leuven: Acco, p. 51-66.

Rijlaarsdam, G. & H. Wesdorp (1984). *Het beoordelen van taalvaardigheid in het onderwijs*. Amsterdam: SCO-publicatie.

Vanmaele, L. (2002). *Leren Schrijven van Informatieve Teksten: Een ontwerponderzoek bij beginners secundair onderwijs*. Leuven: Studia Paedagogica.

Zwiers, R. (2010). 'Taalbeleid voor de pabo'. In: E. Peters & T. Van Houtven (red.). *Taalbeleid in het hoger onderwijs: de hype voorbij?* Leuven: Acco, p. 201-212.